

Sygn. akt III AUa 1068/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

|                 |   |
|-----------------|---|
| Przewodniczący: | SSA Romana Mrotek (spr.)                      |
| Sędziowie:      | SSA Urszula Iwanowska<br>SSA Barbara Białecka |
| Protokolant:    | St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak          |

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2014 r. w Szczecinie

sprawy J. M.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustanie ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 stycznia 2013 r. sygn. akt VII U 789/12

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska

Sygn. akt III AUa 1068/13

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2011 roku, znak:(...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia, wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego i emerytalno-rentowego ubezpieczonego J. M. od dnia 1 lipca 2007 rok. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy – KRUS Placówka Terenowa w G. – wskazał, iż ubezpieczony od dnia 1 października 2006 roku podlegał ubezpieczeniu rolników z mocy ustawy w części emerytalno-rentowej z uwagi na przyznane prawo do renty strukturalnej. Z pozyskanej w toku postępowania wyjaśniającego dokumentacji (zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, zaświadczenia z urzędu skarbowego ) wynika, że od dnia 8 czerwca 2007 roku ubezpieczony rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, z tego też tytułu od daty 1 lipca 2007 roku winien kontynuować ubezpieczenie w ZUS.

Powyższą decyzję zaskarżył ubezpieczony J. M., wskazując, iż prowadzenie działalności gospodarczej zarejestrował w dniu 22 lipca 1991. Działalności tej nie prowadził, nie uzyskiwał przychodów. Prowadzenie działalności wznowił w dniu 8 czerwca 2007 roku jednak wyłącznie celu przygotowania jej faktycznego prowadzenia, tj. odbycia niezbędnych kursów, zdobycia certyfikatów, pozyskania sprzętu. W okresie tym ubezpieczony zgłoszony był do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Wskazał, iż w latach 2007-2010 roku ubezpieczony nie wykazywał w urzędzie skarbowym przychodów, jako że działalności tej nie prowadził. Zdaniem ubezpieczonego rozpoczęcie działalności gospodarczej w jego przypadku nastąpiło od dnia 1 czerwca 2011 roku, o czym poinformował organ rentowy, składając w dniu 3 czerwca 2011 roku zaświadczenie o wpisie do działalności gospodarczej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie przedmiotowego odwołania, podtrzymując w całości argumentację, która legła u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy wskazał, że J. M., podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach od 1 stycznia 1991 roku do 31 grudnia 1991 roku, od 1 stycznia 1995 roku do 30 września 2006 roku oraz od 1 października 2006. Ubezpieczenie to ustawało w związku z odłogowaniem ziemi oraz na skutek stwierdzonego aktem notarialnym z dnia 25 września 2006 roku zbycia gospodarstwa rolnego. Decyzją z dnia 31 października 2006 roku ubezpieczonego ponownie objęto ubezpieczeniem społecznym rolników od IV kwartału 2006 roku w związku z nabyciem prawa do renty strukturalnej od dnia 25 września 2006 roku do dnia 25 sierpnia 2016 roku.

W dniu 22 lipca 1991 roku ubezpieczony rozpoczął prowadzenie własnej pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego towarów pojazdami uniwersalnymi. Z dniem 17 maja 2007 roku przedmiot działalności gospodarczej rozszerzono o wynajem samochodów ciężarowych z kierowcą i transport drogowy towarów pojazdami specjalizowanymi.

W dniu 6 czerwca 2007 roku ubezpieczony złożył w Urzędzie Skarbowym w G. zgłoszenie identyfikacyjne osoby prowadzącej samodzielnie działalność gospodarczą. W podatkowej księdze przychodów pierwsze wydatki dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczony odnotował w roku 2007 w czerwcu, w roku 2008 w marcu, w 2011 roku w kwietniu. W zakresie prowadzonych rozliczeń ubezpieczony zatrudniał w latach 2007 – 2010 Biuro (...) w G.. Była to stała współpraca.

Ubezpieczony zamierzał wznowić działalność gospodarczą w 2007 roku. Początkowo skupował części mające mu służyć do złożenia gotowego pojazdu. Przeprowadzał badania diagnostyczne i techniczne. Następnie zaczął skupować sprzęt biurowy. Powodem rozciągnięcia w czasie czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej był brak środków finansowych. W dniu 1 czerwca 2007 roku ubezpieczony otrzymał certyfikat kompetencji zawodowych w zakresie wykonywania międzynarodowego transportu rzeczy pojazdami samochodowymi, wystawiony przez Instytut (...) w W., w którym wskazano, iż w dniu 26 maja 2007 roku zdał egzamin w tym zakresie. Ubezpieczony uzyskał także licencję na wykonywanie krajowego transportu rzeczy. Ubezpieczony sam kierował pojazdem ciężarowym. Jego firma dokonywała przewozu towaru na terenie całej Polski.

W dniu 26 listopada 2010 roku ubezpieczony nabył samochód marki M. (...), zaś w dniu 12 marca 2011 roku ubezpieczony nabył samochód marki M. (...).

Pismem z dnia 6 czerwca 2011 roku Urząd Skarbowy w G. poinformował organ rentowy, iż z zeznań podatkowych składanych przez ubezpieczonego w Urzędzie Skarbowym w G. wynika, iż w latach 2007 – 2011 osiągał zerowy przychód i nie deklarował i nie uiszczał składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Pismem z dnia 4 lipca 2011 roku Urząd Skarbowy doprecyzował, iż ubezpieczony figuruje w rejestrze podatników, prowadzonym

przez ten urząd i posiada nr NIP: (...) i stwierdzając odnotowane powiązanie z działalnością gospodarczą od dnia 8 czerwca 2007 roku, przy braku informacji o zawieszeniu tej działalności .

W dniu 3 czerwca 2011 roku ubezpieczony złożył w Placówce Terenowej KRUS w G. oświadczenie, iż rozpoczyna od dnia 1 czerwca 2011 roku pozarolniczą działalność gospodarczą, w zakresie drogowego transportu samochodowego, wskazując, iż „do tej pory działalność była otwarta lecz nie prowadzona (...)”, dodając, iż nie uzyskiwał z tego tytułu dochodów. Do oświadczenia ubezpieczony dołączył zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej ze stanem na dzień 17 maja 1991, potwierdzające, iż datą rozpoczęcia przez niego działalności gospodarczej był dzień 22 lipca 1991 roku. W dniu 4 lipca 2011 roku ubezpieczony złożył w organie rentowy zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 28 czerwca 2011 roku potwierdzające, iż działalność gospodarczą rozpoczął od dnia 22 lipca 1991 roku i określające aktualny przedmiot tej działalności – transport drogowy towarów. W dniu 21 lipca 2011 roku organ rentowy uzyskał wypis z pierwszego zaświadczenia ubezpieczonego do ewidencji działalności gospodarczej, potwierdzający rozpoczęcie działalności gospodarczej w dniu 22 lipca 1991 i zawierający informację o braku zgłaszania przez pracodawcę zawieszenia prowadzenia tej działalności. Ubezpieczony oświadczył i nie posiada pierwszego wpisu do działalności gospodarczej.

W okresie od dnia 8 czerwca 2007 roku do 31 lipca 2007 roku ubezpieczony zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego J. M., stanowiące przedmiot niniejszego rozpoznania, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu było ustalenie zasadności wyłączenia ubezpieczonego J. M. z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 lipca 2007 roku. Zaskarżoną decyzję organ rentowym bazując na zgromadzonej dokumentacji (zaświadczenia z urzędu skarbowego, zaświadczenia o wpisie do ewidencji gospodarczej) stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w stosunku do ubezpieczonego od w/w daty w związku ze wznowieniem przezeń pozarolniczej działalności gospodarczej. Z kolei ubezpieczony twierdził, iż faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej wznowił dopiero w połowie 2011 roku, która to okoliczność potwierdzać miały zeznania zgłoszonych przezeń świadków.

Art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity /w:/ Dz. U. z 2008 roku, nr 50, poz. 291) ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny,
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1

- jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim na wniosek obejmuje się innego rolnika lub domownika, jeżeli działalność rolnicza stanowi stałe źródło jego utrzymania, a także osobę, która będąc rolnikiem przeznaczyła grunty prowadzonego gospodarstwa rolnego do zalesienia na zasadach określonych w odrębnych przepisach (ust. 2).

Z kolei przepis art. 16 ust. 1 przywołanej ustawy stanowi, iż ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny;
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1;

3) osoba pobierająca rentę strukturalną współfinansowaną ze środków pochodzących z (...) (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...);

4) małżonek osoby, o której mowa w pkt 3, jeżeli renta strukturalna współfinansowana ze środków pochodzących z (...) (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...) wypłacana jest ze zwiększeniem na tego małżonka.

Ust. 2 przywołanego przepisu stanowi, iż ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek obejmuje się:

1) innego rolnika lub domownika, który podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu w pełnym zakresie, jeżeli złożono wniosek o objęcie go ubezpieczeniem emerytalno-rentowym;

2) osobę, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie nabywając prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia, jeżeli podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 12 lat i 6 miesięcy;

3) osobę pobierającą rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy jako rentę okresową.

Przepisów ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych ust. 3).

Z kolei przepis art. 5a ust. 1 cytowanej regulacji stanowi, iż rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;

2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;

3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;

4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;

5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2.528 zł.

Ust. 2 cytowanego przepisu precyzuje, że za rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uznaje się także:

1) wznowienie wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, której prowadzenie okresowo zawieszono;

2) zmianę rodzaju lub przedmiotu wykonywanej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Z kolei ust. 10 przywołanej przepisu art. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku przewiduje, że za pozarolniczą działalność gospodarczą uważa się pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby fizyczne na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, z wyłączeniem wspólników spółek prawa handlowego oraz osób prowadzących działalność w zakresie wolnego zawodu:

1) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;

2) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W ocenie Sądu ustalenia powzięte przez organ rentowy, a skutkujące uznaniem, iż z dniem 1 lipca 2007 roku ustało ubezpieczenie społeczne rolników względem ubezpieczonego J. M., znajdowały oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Tezy o faktycznym wznowieniu przez ubezpieczonego działalności gospodarczej dopiero w roku 2011, nie zostały przezeń poparte żadnymi przesądzającymi dowodami.

Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie niniejszej było bezsporne, iż ubezpieczony rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej z dniem 22 lipca 1991 roku. Poza sporem lokowała się także okoliczność, iż w okresie od dnia 8 czerwca 2007 roku do 31 lipca 2007 roku ubezpieczony zgłoszony był do ubezpieczenia społecznego z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej oraz to, iż po dacie sprzedaży gospodarstwa rolnego i nabyciu uprawnień do renty strukturalnej ubezpieczony nie pracował jako rolnik.

Organ rentowy nie kwestionował okoliczności, iż ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą w sposób nieciągły, choć dodatkowo wskazać należy, iż w toku procesu ustalono, iż formalnie nigdy jej nie zawieszał. Ponieważ zaskarżona decyzja dotyczy okresu od dnia 1 lipca 2007 roku, zbytecznym jest komentowanie okoliczności, czy ubezpieczony przed tą datą miał obowiązek zgłaszania przerw w prowadzeniu działalności gospodarczej, jej zawieszania i czy z tego obowiązku się wywiązywał.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że już w dacie wskazanej przez organ rentowy ubezpieczony ponownie prowadził działalność gospodarczą. Zauważyć przy tym należy, iż odpierając powyższy pogląd ubezpieczony dokonywał własnej interpretacji tego, czym jest w istocie prowadzenie działalności gospodarczej i kiedy można mówić o jej wznowieniu.

Oceniając argumentację ubezpieczonego Sąd Okręgowy odnotował wybiórcze podejście ubezpieczonego co do charakteru czynności podejmowanych w spornym okresie (od dnia 1 lipca 2007 roku). Zdaniem ubezpieczonego tylko niektóre z nich posiadają tego rodzaju związek z działalnością gospodarczą, by móc je uznać za prowadzenie działalności gospodarczej.

Z powyższego wynika, iż ubezpieczony przedstawia pewne czynności jako jedynie zmierzające do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (tu lokuje właśnie aktywność z roku 2007), określając ich cel jako przygotowanie do faktycznej działalności gospodarczej, podczas gdy czynnościami będącymi właściwym prowadzeniem działalności gospodarczej były – zdaniem ubezpieczonego – wyłącznie te działania, które bezpośrednio wiązały się świadczeniem usług transportowych. W tym sensie dopiero poprzedzone okresem nabywania gromadzenia samochodowych nabycie pojazdu w celu prowadzenia tejże działalności (wskazywana przez ubezpieczonego data 12 marca 2011 roku) umożliwiała ubezpieczonemu prowadzenie działalności gospodarczej.

W oparciu o powyższą okoliczność ubezpieczony formułuje tezę, iż przed nabyciem pojazdu nie prowadził on faktycznie działalności, posługując się zawartą w oświadczeniu z dnia 3 czerwca 2011 roku formułą „działalność otwarta, ale nie prowadzona” (vide: akta KRUS, k. 146). Na marginesie dodać należy, że w toku procesu ustalono, iż już przed tą datą ubezpieczony nabył inny pojazd (vide: faktura na k. 44).

W ocenie Sądu Okręgowego rozróżnienie dokonane przez ubezpieczonego przeczy istocie działalności gospodarczej, a także zasadom, w oparciu o które na przedsiębiorcę nakładane są doniosłe obowiązki w zakresie zabezpieczenia społecznego i z których wynikają określone uprawnienia. Akceptacja takiego wybiórczego podejścia ubezpieczonego godziłaby w sposób oczywisty w bezpieczeństwo obrotu prawnego, w ramach którego prawo powinno możliwie dynamicznie reagować na zmieniający się stan faktyczny. W ocenie Sądu Okręgowego stan faktyczny w zakresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez odwołującego zmienił się już w 2007 roku.

Zdaniem Sądu Okręgowego wszystkie czynności podejmowane przez ubezpieczonego zmierzające do świadczenia usług transportowych stanowiły działalność gospodarczą. Za jej wznowienie uznać należało dokonanie zgłoszenia

do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych czyli dzień 8 czerwca 2007. Skoro ubezpieczony dokonał zgłoszenia w tej dacie, nie może następczo interpretować tego faktu na korzyść swojego późniejszego (aktualnego) stanowiska, samemu w istocie rozsądzając, co było, a co nie było działalnością gospodarczą, zależnie od zmiany punktu widzenia. Dokonany wpis tworzy bowiem domniemanie, iż od tej daty zgłaszający przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą. Należy, w tym miejscu zauważyć, iż w samym odwołaniu od zaskarżonej decyzji ubezpieczony wprost stwierdza, iż: „Przedmiotowa działalność została przez niego wznowiona dnia 08 czerwca 2007 roku (...)”, dodając iż nastąpiło to jednak „jedynie w celu przygotowania do faktycznie prowadzonej działalności (...)”. Komentując powyższe stanowisko stwierdzić należy, że z punktu widzenia statusu przedsiębiorcy jako ubezpieczonego istotny jest sam fakt wznowienia działalności, potwierdzony pośrednio przez ubezpieczonego, nieistotne są przy tym cele takiego wznowienia.

W tym sensie czynności kwalifikowane przez ubezpieczonego jako jedynie zmierzające do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej były podejmowane już w ramach tej działalności. Wskazać w tym miejscu należy, iż w dniu 6 czerwca 2007 roku ubezpieczony złożył w Urzędzie Skarbowym w G. zgłoszenie identyfikacyjne osoby prowadzącej samodzielnie działalność gospodarczą. Zauważyć w tym miejscu należy, iż dla oceny, czy dana osoba prowadziła działalność gospodarczą, nie ma znaczenia, czy posiada z tego tytułu przychody. Okoliczność nie ma wpływu na sam fakt podlegania ubezpieczeniu, a jedynie na wysokość podstawy wymiaru składek (stawka zerowa). W istotę działalności gospodarczej wpisane jest bowiem ryzyko, w ramach którego przedsiębiorca może osiągać przychody, może także notować straty. W tym znaczeniu przez fakt nieodnotowania przychodów dana osoba nie przestaje być przedsiębiorcą. Skoro więc ubezpieczony był nim od daty wskazywanej przez organ rentowy, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników – takie ubezpieczenie względem niego ustaje – co wprost wynika z przywołanych uprzednio przepisów.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, iż ubezpieczony składał zeznania podatkowe w Urzędzie Skarbowym w G. z tytułu prowadzonej działalności od roku 2007. W toku procesu ustalono także, iż w podatkowej księdze przychodów pierwsze wydatki dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczony odnotował już w roku 2007 w czerwcu, w roku 2008, w 2011 roku w kwietniu.

W zakresie prowadzonych rozliczeń ubezpieczony zatrudniał w latach 2007 – 2010 Biuro (...) w G.. Zauważyć w tym miejscu należy, iż zeznania świadka Z. H., prowadzącego na zlecenie ubezpieczonego księgowość w jego firmie transportowej, miały w sprawie niniejszej pierwszorzędne znaczenie. Po pierwsze, potwierdzały one fakt prowadzenia księgowości na rzecz firmy ubezpieczonego, co oznacza, iż ubezpieczony podejmował czynności związane z normalnym prowadzeniem działalności gospodarczej po dacie 8 czerwca 2007 roku. Po drugie, rzucają światło na charakter aktywności ubezpieczonego w okresie przed złożeniem oświadczenia z dnia 3 czerwca 2011 roku, w którym informował o wznowieniu działalności gospodarczej po zmianie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej od dnia 1 czerwca 2011 roku.

W oparciu o powyższe zeznania, a także częściowo w oparciu zeznania innych świadków i w oparciu o korelujące twierdzenia samego ubezpieczonego Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony zamierzał wznowić działalność gospodarczą w 2007 roku.

Początkowo skupował części mające mu służyć do złożenia gotowego pojazdu. Przeprowadzał badania diagnostyczne i techniczne. Następnie zaczął skupować sprzęt biurowy. Powodem rozciągnięcia w czasie czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej był brak środków finansowych.

Faktem jest także, iż w dniu 1 czerwca 2007 roku ubezpieczony otrzymał certyfikat kompetencji zawodowych w zakresie wykonywania międzynarodowego transportu rzeczy pojazdami samochodowymi, wystawiony przez Instytut (...) w W., w którym wskazano, iż w dniu 26 maja 2007 roku zdał egzamin w tym zakresie. Ubezpieczony uzyskał także licencję na wykonywanie krajowego transportu rzeczy. Ubezpieczony sam kierował pojazdem ciężarowym. Jego firma dokonywała przewozu towaru na terenie całej Polski. Od tej daty ubezpieczony posiadał niezbędne kompetencje do przewozu ludzi, co w kontekście kolejnych jego działań – złożenie formularza NIP – 1 do Urzędu Skarbowego,

zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych w ZUS, układa się w logiczny ciąg zdarzeń. Analiza tego ciągu prowadziła Sąd Okręgowy do konkluzji, iż w czerwcu 2007 roku ubezpieczony, posiadając niezbędne uprawnienia, rozpoczął działalność gospodarczą. Dokonał odpowiedniego zgłoszenia w celu jej prowadzenia, nawet jeśli zakładał, iż samo świadczenie usług poprzedzać będzie musiał okres przygotowań. Gdyby nie miał zamiaru prowadzić działalności po tej dacie nielogicznym byłoby dokonywanie tego zgłoszenia, mógł bowiem rejestracji i zgłoszenia dokonać później, po okresie przygotowań, gromadzenia sprzętu, itd. Od przedsiębiorcy jako od profesjonalisty wymaga się rozeznania znaczenia podejmowanych czynności, a więc w szczególności tego, by fakt zgłoszenia działalności gospodarczej do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i urzędu pracy rozumiał jednoznacznie jako rozpoczęcie prowadzenia tejże działalności.

Nadto Sąd Okręgowy zauważył, iż zanim ubezpieczony uzupełnił braki sprzętowe (wyposażenie biura, pojazdy) minęło trochę czasu, jednak sytuacja taka dotyczy wielu przedsiębiorców, którzy nierzadko prowadzą działalność gospodarczą bez biura i dopiero pozyskując niezbędny do prowadzenia działalności sprzęt.

Nie oznacza to wszelako, iż działania nie są prowadzone w ramach działalności gospodarczej. Przedsiębiorca nie może bowiem – bez podjęcia formalnych kroków w tym zakresie (zwieszenie działalności) – wybierać okresów, w których prowadzi działalność gospodarczą, a które to okresy w danej chwili są dlań wygodne w kontekście określonych obowiązków, w tym tych z zakresu zabezpieczenia społecznego.

Mając wszystko powyższe na uwadze Sąd Okręgowy stwierdził, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na uznanie, iż w dacie 1 lipca 2007 roku ubezpieczony prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, nie spełniając przy tym wymogów ujętych w przepisie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku, ustało więc względem niego ubezpieczenie społeczne rolników. To z kolei potwierdza słuszność zaskarżonej decyzji.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł ubezpieczony. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 5a ust. 1 w zw. z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, poprzez niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy na gruncie przedmiotowej sprawy zastosowanie powinien znaleźć przepis art. 16 ust. 1 pkt 3 wspomnianej ustawy,

- art. 16 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, poprzez niezastosowanie tego przepisu, w sytuacji gdy ubezpieczony jako osoba pobierająca rentę strukturalną podlegała z tego tytułu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i stwierdzenie, że nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1.07.2007r. do 31 lipca 2007r. oraz od dnia 1 czerwca 2011r.

Zdaniem apelującego Sąd I instancji jako podstawę prawną rozstrzygnięcia błędnie przyjął przepis art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przywołany przepis traktuje o zasadach podlegania ubezpieczeniu wyłącznie przez rolników i domowników. Tymczasem w niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony nie jest domownikiem w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 6 pkt 2 ustawy). Ubezpieczony niewątpliwie nie jest również rolnikiem w rozumieniu ustawy, albowiem nie prowadzi działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym (art. 6 pkt 1 ustawy). W tym stanie rzeczy, na gruncie niniejszej sprawy, z całą pewnością nie mógł znaleźć zastosowania przepis art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W toku postępowania ustalono, że ubezpieczony pobiera rentę strukturalną przyznaną na podstawie decyzji na okres od dnia 25 września 2006r. do dnia 25 sierpnia 2016r. W związku z tym do ubezpieczonego, jako osoby pobierającej rentę strukturalną, zastosowanie powinien znaleźć przepis art. 16 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w myśl którego, ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy osoba pobierająca rentę strukturalną współfinansowaną ze środków pochodzących z (...) (...) Funduszu (...) lub ze środków pochodzących z (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...). Skoro zatem ubezpieczony w dacie 1 lipca 2007r. i nadal pobiera rentę

strukturalną, to stwierdzić należy, iż z mocy ustawy nadal podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników (emerytalno-rentowemu).

Zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przepisów ust. 1 oraz ust. 2 pkt I i 2 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Poza sporem jest, iż ubezpieczony był zgłoszony do powszechnego obowiązkowego ubezpieczenia społecznego w okresie od dnia 8 czerwca 2007r. do dnia 31 lipca 2007r.

Odnosnie zaś późniejszego okresu podnieść należy, iż ubezpieczony podlegał powszechnemu obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu dopiero od dnia 1 czerwca 2011r. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem art. 8 tej ustawy, obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Zgodnie zaś z art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Podstawowym aktem prawnym zawierającym przepisy o działalności gospodarczej jest ustawa z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 2 tej ustawy, działalnością gospodarczą jest parobkowa działalność wytwórni, budowlana, handlowa, usługowa oraz postukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W toku sprawy ustalono, że ubezpieczony prowadzi działalność polegającą na transporcie drogowym towarów. Ten rodzaj działalności, zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej - w myśl art. 75 ust. 1 pkt 18 ustawy i art. 75a ust. 1 ustawy - należy do działalności, których wykonywanie wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia. Dopiero bowiem uzyskanie zezwolenia uprawnia do wykonywania tego rodzaju działalności (tutaj: transportu drogowego towarów). Zgodnie zaś z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, podjęcie i wykonywanie transportu drogowego wymaga uzyskania odpowiedniej licencji na wykonywanie transportu drogowego, zwanej dalej "licencją".

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego wymagane zezwolenie -licencję - na wykonywanie działalności z zakresu transportu drogowego towarów ubezpieczony uzyskał dopiero w kwietniu 2011r. Działalność w tym zakresie podjął natomiast od dnia 1 czerwca 2011r.

Z powyższego niewątpliwie zatem wynika, że okresu od dnia 1 sierpnia 2007r. do dnia 31 maja 2011r. nie można zakwalifikować jako okresu prowadzenia przez ubezpieczonego działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i szczególnych przepisów o transporcie drogowym, a tym samym nie jest to okres, w którym ubezpieczony podlegałby powszechnemu ubezpieczeniu społecznemu (art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), albowiem w tym okresie ubezpieczony nie prowadził działalności w sposób ciągły, a przy tym nie posiadał zezwolenia (licencji) na wykonywanie działalności z zakresu transportu drogowego, co oznacza, że nie mógł podjąć i wykonywać tej działalności. W konsekwencji stwierdzić należy, iż skoro - we wskazanym wyżej okresie - ubezpieczony nie podlegał innemu ubezpieczeniu społecznemu (art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), to - na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników - podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników jako osoba pobierająca rentę strukturalną.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy, jak też zastosował właściwe przepisy prawne, które przytoczył i przeanalizował w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Sąd Apelacyjny w pełni



przychyla się do powyższych ustaleń oraz dokonanej przez Sąd I instancji wykładni przepisów. Istotą działalności gospodarczej jest jej prowadzenie w sposób ciągły i zorganizowany, na własny rachunek i ryzyko osoby prowadzącej taką działalność. Nie ma racji skarżący twierdząc, że w okresach w których nie wykonywał bezpośrednio usług przewozowych, nie prowadził działalności gospodarczej. Prowadzenie tej działalności występuje zarówno w okresach faktycznego wykonywania usług, jak też w okresach wykonywania innych czynności związanych z działalnością - takich jak poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych. Wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością usługową prowadzoną przez wnioskodawcę, bowiem zmierzają do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania. Wnioskodawca sam dysponuje swoim czasem przeznaczonym na wykonywanie działalności, i może go wykorzystać na bezpośrednie świadczenie usług, na czynności pomocnicze, wreszcie może swój czas wykorzystać na sprawy prywatne (leczenie, sprawy rodzinne, urlop, itp.). Inaczej niż w przypadku stosunku pracy, skarżący sam sobie wyznacza zadania i je realizuje na własne ryzyko i odpowiedzialność.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17.07.2003 r. (II UK 111/03 -OSN-Zbiór Urzędowy - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Nr 17 z 2003 r. wkładka) wyraził pogląd, że faktyczne niewykonywanie działalności gospodarczej w czasie oczekiwania na kolejne zamówienie lub w czasie ich poszukiwania, nie oznacza zaprzestania prowadzenia takiej działalności i nie powoduje uchylenia obowiązku ubezpieczenia społecznego.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy podniósł, iż nie może budzić wątpliwości, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu od dnia rozpoczęcia wykonywania takiej działalności, i ubezpieczenie to trwa do dnia zaprzestania jej wykonywania - stosownie do art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zaprzestanie wykonywania działalności skutkuje uchyleniem obowiązku ubezpieczenia społecznego, jednak poczynione ustalenia nie dają podstaw do stwierdzenia, iż zaprzestanie wykonywania działalności rzeczywiście nastąpiło; działalność ta bowiem nie może mieć charakteru przypadkowego, zaś faktyczne jej niewykonywanie w czasie oczekiwania na kolejne zamówienia, czy też w czasie ich poszukiwania, nie oznacza zaprzestania prowadzenia takiej działalności.

W rozpoznawanej sprawie w pierwszym rzędzie należy zauważyć, iż jej rozstrzygnięcie zależy od wyjaśnienia czy wnioskodawca w związku z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 lipca 2007r. spełniał przesłanki do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na wyłączenie go z rolniczego ubezpieczenia społecznego na mocy decyzji KRUS z dnia 30 grudnia 2011 r. Stosownie do treści art. 16 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 205, poz. 291 z późn. zm.), rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, podlega z mocy ustawy ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu i dotyczy to także domownika rolnika. Przepisu tego nie stosuje się jednakże do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty (ust. 3). Na mocy art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy, ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik (domownik rolnika), którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli rolnik (domownik) ten nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.), osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, a obowiązek ten datuje się od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania.

Należy mieć na uwadze, iż do dnia 31 grudnia 1999 r. obowiązywała ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324 z późn. zm.) zgodnie z którą (art. 2) działalnością gospodarczą była "działalność wytwórcza, budowlana, handlowa i usługowa, prowadzona w celach zarobkowych i na własny rachunek podmiotu prowadzącego taką działalność" (ust. 1), a "podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą, zwanym dalej przedsiębiorcą", mogła być osoba fizyczna, osoba prawna, a także jednostka organizacyjna niemająca osobowości

prawnej, utworzona zgodnie z przepisami prawa, jeżeli jej przedmiot działania obejmował prowadzenie działalności gospodarczej (ust. 2). Z dniem 1 stycznia 2000 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178), a następnie aktualnie obowiązująca ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.). Zarówno w rozumieniu art. 2 ust. 1 ww. ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. prawo działalności gospodarczej, jak i art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa (...) wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Zarówno w rozumieniu art. 2 ust. 1 ww. ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. prawo działalności gospodarczej, jak i art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa (...) wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Prowadzenie działalności gospodarczej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie czynności należących do jej zakresu, lecz także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 grudnia 2003 r., III AUa 1531/03 OSAB 2004/1/51). Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o działalności gospodarczej, podjęcie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej wymaga, z zastrzeżeniem art. 9-11, zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej. Również na gruncie art. 7 ust. 2 ustawy prawo działalności gospodarczej, usankcjonowano zasadę, w świetle której przedsiębiorca będący osobą fizyczną może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Powyższe unormowanie koresponduje z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, który zarówno w dniu wejścia w życie, jak i na dzień wydania zaskarżonej decyzji przewidywał, iż przedsiębiorca będący osobą fizyczną może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Oznacza to, że istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego (art. 234 k.p.c.), według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana, jako prowadząca działalność gospodarczą.

Domniemanie to może być obalone. Podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej jest zatem ściśle powiązane z faktycznym wykonywaniem tej działalności.

W ramach przedmiotowej sprawy Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia Sądu Okręgowego, że wnioskodawca w spornym okresie od dnia 1 lipca 2007 r. wykonywał pozarolniczą działalność gospodarczą. Działalność tę wnioskodawca prowadził w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej z 17.05.2007r., zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z 28.06.2011r., 19.07.2011r., certyfikat (...) z 1.06.2007r., licencję z 8.04.2011r. W dniu 6.06.2007r. wnioskodawca złożył w Urzędzie Skarbowym w G. zgłoszenie identyfikacyjne osoby prowadzącej samodzielnie działalność gospodarczą. W Podatkowej księdze przychodów pierwsze wydatki dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczony odnotował w czerwcu 2007r., a następnie w marcu 2008r. W zakresie prowadzonych rozliczeń ubezpieczony zatrudniał w latach 2007 - 2010 Biuro Rachunkowe na zasadach stałej współpracy.

Wyjątkowa sytuacja, w której osoby prowadzące działalność gospodarczą mogą podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, została uregulowana w ramach art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W związku z tym, iż - jak podniesiono powyżej - zasadą jest wyłączenie z obowiązku rolniczego ubezpieczenia społecznego osób spełniających warunki do objęcia innym ubezpieczeniem społecznym (art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników winien być interpretowany w sposób ścisły i stosowany jedynie w przypadku spełnienia wszystkich wskazanych w nich warunków. Stosownie do treści obowiązującego na dzień ubiegania się o objęcie rolniczym ubezpieczeniem społecznym art. 5a przedmiotowej ustawy rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie, co najmniej jeden rok podejmuje pozarolniczą działalność gospodarczą nie będąc pracownikiem i nie pozostając w stosunku służbowym, podlega nadal temu ubezpieczeniu. W dalszej części przepis pozwala na podleganie rolnika innemu ubezpieczeniu społecznemu, jeżeli wyrazi taką wolę w odpowiednim oświadczeniu. Przepis nie zawiera więc bezwzględnego obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników rolnika lub domownika, który podejmuje prowadzenie działalności gospodarczej, lecz pozostawia do wyboru rolnika system ubezpieczenia (zobacz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r., II UK 41/05, OSNP 2006/15-16/250). Tym samym art.

5a ustawy nie statuuje zasady prymatu podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu w przypadku zbiegu tego ubezpieczenia z innym tytułem ubezpieczenia społecznego, jeżeli rolnik lub domownik nie podlegał wcześniej nieprzerwanie rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu w pełnym zakresie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 r., II UKN 618/99, OSNP 2002/1/27).

Zaakcentować trzeba, iż możliwość skorzystania z rolniczego ubezpieczenia społecznego ma rolnik podejmujący działalność gospodarczą. Musi to być osoba, która przed podjęciem działalności gospodarczej była rolnikiem w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a więc prowadziła działalność rolniczą, jako posiadacz gospodarstwa rolnego. Ponadto musiała w pełnym zakresie podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, to znaczy nie mogła być wyłączona z ubezpieczenia, jako osoba podlegająca innemu ubezpieczeniu społecznemu albo mająca ustalone prawo do emerytury lub renty, przy czym ubezpieczenie to nie mogło trwać krócej niż jeden rok.

Przepis daje takiemu rolnikowi prawo do kontynuowania powstałego przed podjęciem działalności gospodarczej rolniczego ubezpieczenia społecznego (zobacz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r., II UK 41/05, OSNP 2006/15-16/250).

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, iż już w momencie wydania przez KRUS decyzji z dnia 30 grudnia 2011r. r. w sprawie ustania objęcia wnioskodawcy rolniczym ubezpieczeniem społecznym od dnia 1 lipca 2007r., nie spełniał on wszystkich przesłanek koniecznych do podlegania takiemu ubezpieczeniu.

Dyspozycja art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jednoznacznie wyklucza bowiem możliwość ubiegania się o objęcie rolniczym ubezpieczeniem społecznym przez osobę aktualnie prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Wynikająca z tego przepisu (w ówczesnym stanie prawnym) możliwość równoległego podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu aktualizowała się bowiem najwcześniej po upływie roku od nieprzerwanego podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu i dotyczyła wyłącznie osób, które już posiadając status rolnika i realizując związany z tym obowiązek ubezpieczeniowy dopiero podejmuje się prowadzenia działalności gospodarczej. Podleganie rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu przez okres wskazany w ustawie jest więc przesłanką o charakterze uprzednim w stosunku do okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej. Tym samym fakt prowadzenia przez wnioskodawcę pozarolniczej działalności gospodarczej od czerwca 2007r. skutecznie eliminował go z zakresu podmiotowego art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ponadto ubezpieczony od 1.10.2006r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w części emerytalno – rentowej z uwagi na przyznane mu prawo do renty strukturalnej. Natomiast ww. przepis art. 5a ustawy dotyczy wyłącznie osób mających status rolnika lub domownika podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie, a nie osób, które nie mają takiego statusu i mogą podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w zakresie ograniczonym do ubezpieczenia emerytalno – rentowego. Ubezpieczony, jako uprawniony do renty strukturalnej i jednocześnie prowadzący działalność gospodarczą nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników lecz na podstawie ubezpieczenia powszechnego. Ubezpieczony był pouczony o obowiązku informowania o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianie tych okoliczności (decyzja z 31.10.2006r. k. 131 akt rentowych – verte). Do takich okoliczności należał fakt rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej w 2007r.

Ubezpieczony wskazał, że prowadzenie działalności gospodarczej zarejestrował w dniu 22 lipca 1991. Działalności tej nie prowadził, nie uzyskiwał przychodów. Prowadzenie działalności wznowił w dniu 8 czerwca 2007 roku jednak wyłącznie celu przygotowania jej faktycznego prowadzenia, tj. odbycia niezbędnych kursów, zdobycia certyfikatów, pozyskania sprzętu. W okresie tym ubezpieczony zgłoszony był do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Wskazał, iż w latach 2007-2010 roku ubezpieczony nie wykazywał w urzędzie skarbowym przychodów, jako że działalności tej nie prowadził. Zdaniem ubezpieczonego rozpoczęcie działalności gospodarczej w jego przypadku nastąpiło od dnia 1 czerwca 2011 roku, o czym poinformował organ rentowy, składając w dniu 3 czerwca 2011 roku zaświadczenie o wpisie do działalności gospodarczej.

W sprawie niniejszej było bezsporne, iż ubezpieczony rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej z dniem 22 lipca 1991 roku. Poza sporem była także okoliczność, iż w okresie od dnia 8 czerwca 2007 roku do 31 lipca 2007 roku ubezpieczony zgłoszony był do ubezpieczenia społecznego z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej oraz to, iż po dacie sprzedaży gospodarstwa rolnego i nabyciu uprawnień do renty strukturalnej ubezpieczony nie pracował jako rolnik.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdza, że już w dacie wskazanej przez organ rentowy ubezpieczony ponownie prowadził działalność gospodarczą. Ubezpieczony w trakcie trwania sporu dokonywał własnej interpretacji tego, czym jest w istocie prowadzenie działalności gospodarczej i kiedy można mówić o jej wznowieniu.

Zdaniem ubezpieczonego tylko niektóre z podjętych czynności posiadają tego rodzaju związek z działalnością gospodarczą, by móc je uznać za prowadzenie działalności gospodarczej.

Z powyższego wynika, iż ubezpieczony przedstawia pewne czynności jako jedynie zmierzające do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (tu wskazuje właśnie aktywność z roku 2007), określając ich cel jako przygotowanie do faktycznej działalności gospodarczej, podczas gdy czynnościami będącymi właściwym prowadzeniem działalności gospodarczej były – zdaniem ubezpieczonego – wyłącznie te działania, które bezpośrednio wiązały się świadczeniem usług transportowych. W tym sensie dopiero poprzedzone okresem nabywania gromadzenia samochodowych nabycie pojazdu w celu prowadzenia tejże działalności (wskazywana przez ubezpieczonego data 12 marca 2011 roku) umożliwiała ubezpieczonemu prowadzenie działalności gospodarczej.

W oparciu o powyższą okoliczność ubezpieczony formułuje tezę, iż przed nabyciem pojazdu nie prowadził on faktycznie działalności, posługując się zawartą w oświadczeniu z dnia 3 czerwca 2011 roku formułą „działalność otwarta, ale nie prowadzona”. Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił tu, iż już przed tą datą ubezpieczony nabył inny pojazd (vide: faktura na k. 44).

W ocenie Sądu Apelacyjnego rozróżnienie dokonane przez ubezpieczonego przeczy istocie działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wszystkie czynności podejmowane przez ubezpieczonego zmierzające do świadczenia usług transportowych stanowiły działalność gospodarczą. Za jej wznowienie uznać należało dokonanie zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych czyli dzień 8 czerwca 2007. Skoro ubezpieczony dokonał zgłoszenia w tej dacie, nie może następnie interpretować tego faktu na korzyść swojego późniejszego (aktualnego) stanowiska. Dokonany wpis tworzy bowiem domniemanie, iż od tej daty zgłaszający przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą. Słusznie Sąd Okręgowy zauważył, iż w samym odwołaniu od zaskarżonej decyzji ubezpieczony wprost stwierdza, iż: „Przedmiotowa działalność została przez niego wznowiona dnia 08 czerwca 2007 roku (...)”, dodając iż nastąpiło to jednak „jedynie w celu przygotowania do faktycznie prowadzonej działalności (...)”.

W tym sensie czynności kwalifikowane przez ubezpieczonego jako jedynie zmierzające do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej były podejmowane już w ramach tej działalności. W dniu 6 czerwca 2007 roku ubezpieczony złożył w Urzędzie Skarbowym w G. zgłoszenie identyfikacyjne osoby prowadzącej samodzielnie działalność gospodarczą. Prawidłowo Sąd Okręgowy zauważył też, iż dla oceny czy dana osoba prowadziła działalność gospodarczą, nie ma znaczenia, czy posiada z tego tytułu przychody. Okoliczność nie ma wpływu na sam fakt podlegania ubezpieczeniu, a jedynie na wysokość podstawy wymiaru składek (stawka zerowa). W istotę działalności gospodarczej wpisane jest bowiem ryzyko, w ramach którego przedsiębiorca może osiągać przychody, może także notować straty. W tym znaczeniu przez fakt nieodnotowania przychodów dana osoba nie przestaje być przedsiębiorcą. Skoro więc ubezpieczony był nim od daty wskazywanej przez organ rentowy, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników – takie ubezpieczenie względem niego ustaje – co wprost wynika z przywołanych uprzednio przepisów.

Ubezpieczony składał zeznania podatkowe w Urzędzie Skarbowym w G. z tytułu prowadzonej działalności od roku 2007. W podatkowej księdze przychodów pierwsze wydatki dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczony odnotował już w roku 2007 w czerwcu, w roku 2008, w 2011 roku w kwietniu.

Ponadto w zakresie prowadzonych rozliczeń ubezpieczony zatrudniał w latach 2007 – 2010 Biuro (...) w G.. Prowadzenie księgowości na rzecz firmy ubezpieczonego oznacza, iż ubezpieczony podejmował czynności związane z normalnym prowadzeniem działalności gospodarczej po dacie 8 czerwca 2007 roku.

Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony zamierzał wznowić i wznowił działalność gospodarczą w 2007 roku.

Początkowo skupował części mające mu służyć do złożenia gotowego pojazdu. Przeprowadzał badania diagnostyczne i techniczne. Następnie zaczął skupować sprzęt biurowy. Powodem rozciągnięcia w czasie czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej był brak środków finansowych.

W dniu 1 czerwca 2007 roku ubezpieczony otrzymał certyfikat kompetencji zawodowych w zakresie wykonywania międzynarodowego transportu rzeczy pojazdami samochodowymi, wystawiony przez Instytut (...) w W., w którym wskazano, iż w dniu 26 maja 2007 roku zdał egzamin w tym zakresie. Ubezpieczony uzyskał także licencję na wykonywanie krajowego transportu rzeczy. Ubezpieczony sam kierował pojazdem ciężarowym. Jego firma dokonywała przewozu towaru na terenie całej Polski. Od tej daty ubezpieczony posiadał niezbędne kompetencje do przewozu ludzi, co w kontekście kolejnych jego działań – złożenie formularza NIP – 1 do Urzędu Skarbowego, zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych w ZUS, układa się w logiczny ciąg zdarzeń. Analiza tego ciągu prowadzi do konkluzji, iż w czerwcu 2007 roku ubezpieczony, posiadając niezbędne uprawnienia, rozpoczął działalność gospodarczą. Nadto istotą działalności gospodarczej w zakresie transportu jest możliwość wykonywania tej działalności przez zatrudnionych pracowników. Właściciel nie musi osobiście prowadzić pojazdów.

W świetle poczynionych powyżej rozważań i ustaleń faktycznych za chybione należało uznać również pozostałe zarzuty podniesione w apelacji. Normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000/17/655). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga zatem wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest wystarczające jedynie przekonanie o innej, niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998 r. sygn. akt II CKN 4/98 niepubl.). Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może zatem polegać tylko na przedstawieniu własnej korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartej na jego własnej ocenie lecz konieczne jest przy posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznymi wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy.

To, że określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego, nie oznacza zatem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Ocena dowodów należy bowiem do sądu orzekającego i nawet w sytuacji, w której z dowodu można było wywieść wnioski inne niż przyjęte przez sąd, nie dochodzi do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 kwietnia 2003 r., I ACa 1137/02, LEX nr 193544 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2008 r., I ACa 205/08, LEX nr 465086).

W konkluzji powyższych rozważań stwierdzić należy, że zaskarżony wyrok oparty został na niewadliwych ustaleniach faktycznych i jest zgodny z prawem, a apelacja, jako nie zawierająca usprawiedliwionych zarzutów na zasadzie art. 385 kpc podlega oddaleniu.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska